

305404

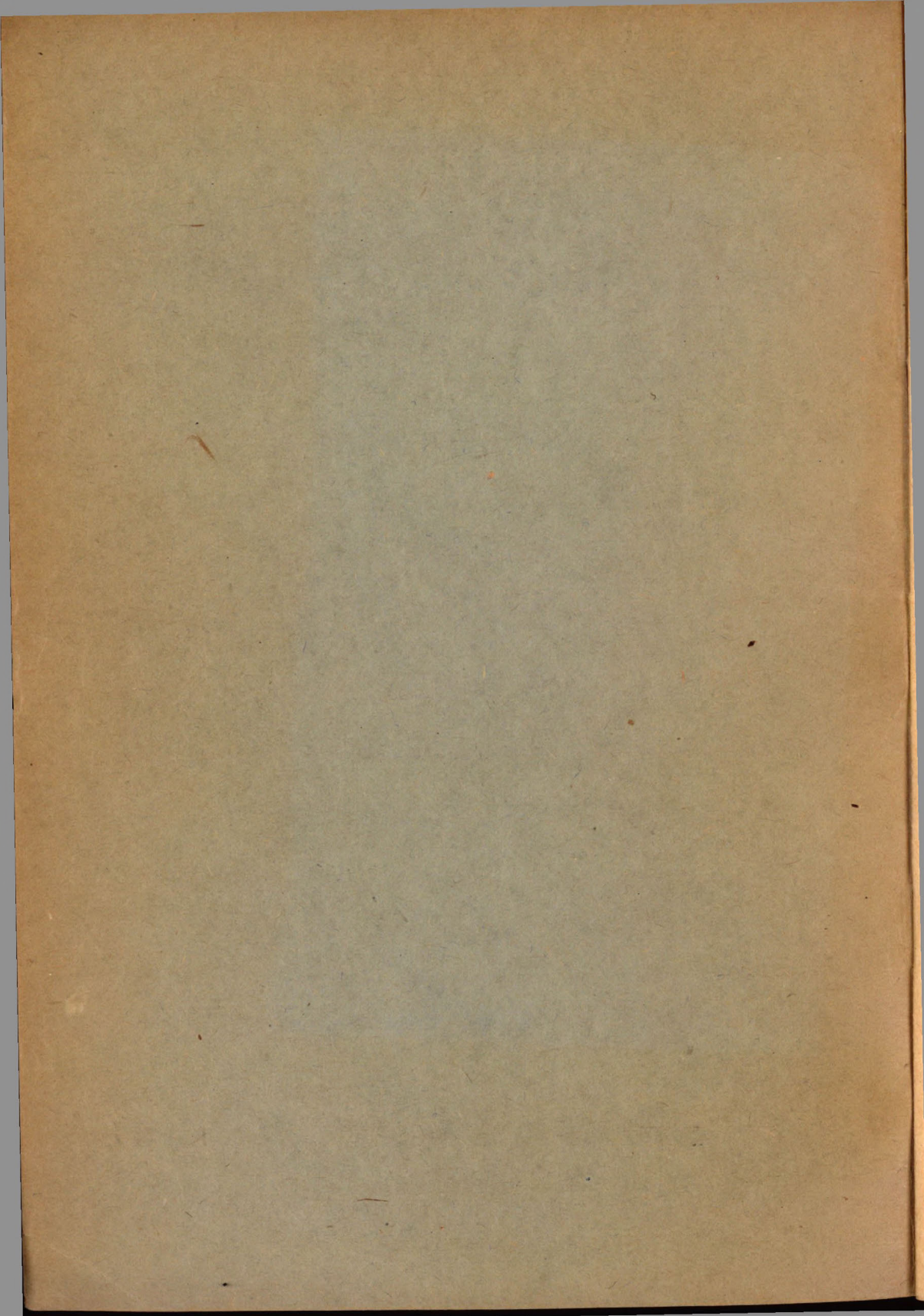
**A MAGYAR
BIOLOGIAI KUTATÓINTÉZET
1943 ÉVI**

JELENTÉSE

T I H A N Y 1 9 4 4

AZ INTÉZET KIADÁSA

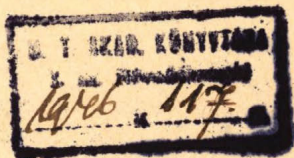

**A MAGYAR
BIOLOGIAI KUTATÓINTÉZET
1943 ÉVI
JELENTÉSE**

TIHANY 1944

AZ INTÉZET KIADÁSA

Felelős kiadó: Wolsky Sándor.

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT.
A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató.

Az 1943-as esztendő, a második világháború negyedik éve, sok tekintetben súlyos megpróbáltatásokat hozott intézetünkre. Eltekintve attól, hogy a háborús nehézségek az egész év folyamán egyre jobban éreztették általános bénító hatásukat a kutatómunkára, a legsúlyosabb csapás febr. 21-én érte az intézetet, nagynevű igazgatónk, dr. Entz Géza tragikus elhunytával. Éveken át tartó, türelemmel viselt betegség után, — amely az utolsó évben már megakadályozta őt a személyes tihanyi jelenlétben —, de mindvégig kezében tartva az intézetnek és tudományos munkájának irányítását, távozott az élők sorából, pótolhatatlan irt hagyva maga után. Ez a hely nem alkalmas arra, hogy hervadhatatlan érdemeit méltassuk („A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái” című kiadványunk következő. XVI. kötetét szándékozunk erre szentelni), csak annyit állapíthatunk meg, hogy életének utolsó másfél évtizede elválaszthatatlanul összeforrt az intézet működésével és különösen azok az eredmények, amelyeket a Balaton tudományos tanulmányozása terén e másfél évtized alatt elértünk, minden időkben Entz Géza génuszát fogják hirdetni. Ravatalára babérkoszorút helyeztünk és temetésén az intézet nevében dr. Wolsky Sándor mondott búcsúszavakat. Emlékét igyekeztünk azzal is megörökíteni, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter úr hozzájárulása alapján Rauscher Julia festőművész-tanárral megfestettük arcképét az intézet részére. Ezt az arcképet augusztus 19-én, szerény emlékünnepeként avattuk fel (l. 10. old.) és az intézet igazgatói fogadószobájában helyeztük el.

Entz Géza elvesztésével teljes mértékben nyilvánvaló lett az az ijesztő elnéptelenedés, amely az intézet személyzetét már hosszabb idő óta sorvasztotta. Júniusban lemondott állásáról dr. Müller Sándor adjunktus is, — aki már évek óta más beosztásban teljesített szolgálatot —, úgy, hogy az intézethez kinevezett tisztviselők létszáma egyetlen személyre csökkent! Ugyanakkor a szolgálattételre intézetünkhöz kirendelt tisztviselők létszáma is fogyott, amennyiben dr. Jaczó Imre gyakornok januárban a Földművelésügyi Minisztérium fennhatósága alá tartozó M. kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Intézethez neveztetett ki asszisztenssé, dr. Szent-Ivány József múzeumi őr szolgálati beosztása pedig szeptember 1-én lejárt, úgy, hogy

ismét visszatért állandó állomáshelyére, az Orsz. Magyar Természettudományi Múzeum Állattárába. Közben júniusban dr. Entz Bélát gyakornokká nevezték ki az intézethez szóló beosztással, ez azonban kevésbé befolyásolta a helyzetet, minthogy ő jelenleg tényleges katonai szolgálatát teljesíti és így a közeljövőben nincs kilátás arra, hogy tudományos munkáját folytathatja. Ilyen körülmények közt több ízben erélyesen sürgettük az intézet tisztviselői karának gyökeres reorganizálását, sajnos azonban az év végéig eredménytelenül. Ugyszintén betöltetlen maradt az igazgatói szék is.

Ezekről a körülményekről erősen bénítva ugyan, de változatlan buzgalommal és fokozott felelősségtudattal dolgoztak az ittmaradtak az intézet kutatómunkájának előrevitelén és régi nemzetközi jóhírének változatlan fenntartásán. Az év folyamán kiadtuk „A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái” XV. kötetét (l. 11—13. old.), amely tisztviselőinktől és vendégkutatóktól (összesen 31 szerzőtől) 30 dolgozatot tartalmaz, 532 oldal terjedelemben. Tisztviselőink egyéb kutatómunkájáról és szakirodalmi tevékenységéről a 14—15. old. levő irodalmi összeállítás ad felvilágosítást.

Ennek az intenzív munkának jóleső méltánylása volt az a két magas tudományos kitüntetés, amelyben néhai Dr. Entz Géza és Dr. Sebestyén Olga balatoni vonatkozású kutatómunkája részesült. A Szent István Akadémia az 1934—41. évkörre esedékes természettudományi Fraknoi-díjat néhai Entz Géza balatoni hydrobiológiai munkáinak, közelebbről „A Balatonnak és vízkörnyékének puhatestű faunája” című, intézetünk „Munkái” XIII. kötetében megjelent dolgozatának ítélte, a Magyar Tudományos Akadémia pedig az 1943. évi Weiss Fülöp-jutalommal, mely „a megelőző öt évben nyomtatásban megjelent jeles biológiai munka jutalmazására adható ki”, néhai Entz Géza és Sebestyén Olga balatonkutatási munkálatait, különlegesen az intézetünk kiadványának XII. kötetében megjelent „A Balaton élete” c. munkáját tüntette ki. Hasonlóképpen tisztviselőink tudományos munkájának elismerését kell látnunk abban, hogy az év folyamán nem kevesebb, mint három tisztviselőnk nyert egyetemi magántanári képesítést, mégpedig dr. Sebestyén Olga, a Kir. m. Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karán „Az édesvizek élete (Limnológia)” tárgykörből, dr. Szent-Ivány József, a M. kir. Horthy Miklós Tudományegyetem Matematikai-Természettudományi Karán „Magyarország állatföldrajza” tárgykörből, dr. Györffy Barna pedig a M. kir. Ferenc József Tudományegyetem Matematikai-Természettudományi Karán „Növények fejlődés-élettana” tárgykörből.

Az év elején dr. Tóth László és dr. Szent-Ivány József

külföldi tanulmányúton voltak, amely mindkét esetben még az előző évben kezdődött (l. 1942. Évi Jelentés). Előbbi április 30-án, utóbbi március 13-án tért vissza Tihanyba.

Az altisztek sorában az év folyamán Kozma Ferenc és Horváth József II. oszt. altisztekké neveztettek ki. Ugyanők katonai szolgálatot is teljesítettek, mégpedig Kozma Ferenc januártól júniusig és októbertől az év végéig, Horváth József pedig áprilistól júniusig. Utóbbi szeptember 1-i hatálylyal a M. kir. Orsz. Levéltárhoz helyeztetett át szolgálat-tételre és ezen időponttól kezdve az intézeti vendégház és közös étkező vezetésére szegődményest alkalmaztunk az év végéig.

Az év folyamán, főleg a nyári időnyben, 65 vendégkutató kereste fel az intézetet (l. 7—9. old.), köztük két külföldi, Prof. Dr. W. Goetsch (Breslau) és Prof. Dr. O. H. Schindewolf (Berlin). A vendéglátási időnyben kutatóvendégeink 10 tudományos előadást tartottak az intézetben, amelyeket a 10. oldalon sorolunk fel. Ezeken kívül augusztus folyamán fesztelen formában sorozatos eszmecsere is folyt az intézetben az életjelenségek anyagi alapjairól, amelynek megszervezésén dr. Gyórfy Barna fáradozott.

A kutatómunkát folytató vendégeinken kívül rövidebb látogatással tisztelte meg az intézetet két ízben is dr. Schneller Vilmos miniszteri tanácsos, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium IV./3. ügyosztályának vezetője (márc. 14—17. és aug. 10—11), továbbá Johan Béla belügyi államtitkár (máj. 21), dr. Beznák Aladár (munkatársaival együtt máj. 16—23), dr. Ivanovics György (aug. 1—8), dr. Jendrassik Lóránt (júl. 28—31) és dr. Szent-Györgyi Albert (júl. 25—aug. 2) professzorok.

A nehéz esztendő egyik örvendetes mozzanata volt, hogy Kisfaludy Stróbl Zsigmond szobrászművész bőkezűen megajándékozta az intézetet, nagynevű alapítónkról, néhai Klebelsberg Kunó grófról készített mellszobrának agyagmintájával, amelyet egyelőre az igazgatói fogadószobában helyeztünk el. Tisztviselőink és vendégeink közt az év folyamán is folytatódott a dr. Szent-Ivány Józsefnétől megszervezett adománygyűjtés, a háború károsultjainak támogatására, amely az év végéig 377,50 P-t eredményezett. Ezt az összeget a járási Főszolgabíró útján helybeli hadikárosultak támogatására fordítottuk.

AZ INTÉZET SZEMÉLYZETE.

(1943. december 31-én):

1. Dr. Wolsky Sándor, egyet. m. tanár, adjunktus, megb. ü. v. igazgató.

Szolgálatátételre beosztott tisztviselők:

1. Dr. Sebestyén Olga, egyetemi m. tanár, áll. polg. isk. r. tanár.
2. Dr. Tóth László, egyetemi m. tanár, múzeumi őr,
3. Dr. Györffy Barna, egyetemi m. tanár, áll. gimn. r. tanár,
4. Dr. Entz Béla, múz. gyakornok,
5. Oslányi Gizella, áll. r. tanítónő, irodai segéderő.

Altisztek:

1. Németh József, műszaki altiszt, mechanikus,
 2. Holly Ferenc, műszaki altiszt, hajógépész,
 3. Kozma Ferenc, II. oszt. altiszt, laboráns,
 4. Kötél Antal, kisegítő szolga, laboráns.
-

AZ INTÉZETBEN DOLGOZTAK:

1. **Dr. Allodiatoris Irma**, múz. gyak. Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum Állattára, VI. 30—VII. 14, VIII. 1—IX. 1. „Szöveti képzőanyagok előállításának intézeti munka keretében.”
2. **Almási Zsuzsa**, klin. adm. titk. Kolozsvár, Belklinika. VII. 7—VII. 15. Prof. vezér dr. Kibédi Varga Lajos munkatársa.
3. **Ballenegger Katalin**, kísérletügyi gyak. Budapest, Meteorológiai Intézet VII. 25—VIII. 8. „Napsugárzás mérés.”
4. **Balogh Györgyi**, egyet. tanársegéd. Budapest. Földtani Intézet. VII. 1—VIII. 1, VIII. 12—24. „Szenesedett növényi maradványok mikroszkópi vizsgálata.”
5. **Dr. Balogh János**, egyet. m. tanár, Budapest. Állatrendszertani Intézet VIII. 21—25. „Biotrófikus-vizsgálatok tihanyi mesophil réteken.”
6. **Dr. Banga Ilona**, egyet. m. tanár, Szeged, Orvosi Vegytani Intézet, VII. 25—VIII. 15. „Növényi oxidációk vizsgálata.”
7. **Dr. Bátyka Erzsébet**, vegyész. Budapest. VI. 1—VII. 1, VII. 15—X. 12. „Nitrogén meghatározás szimbiota mikroorganizmusoknál.”
8. **Dr. Berend Miklós**, közkórh. orvos, Budapest, Szent Rókus Közkórház. VI. 12—VII. 3. „Methyláló enzimek vizsgálata.”
9. **Dr. Béll Béla**, oszt. meteorológus, Budapest. Meteorológiai Intézet. VII. 4—VII. 25. „Meteorológiai megfigyelések.”
10. **Borsos Tibor**, egyet. hallg. Debrecen. Kórbontani Intézet. VIII. 15—IX. 1. Dr. Felföldy Lajos munkatársa.
11. **Dr. Domanovszky György**, Néprajzi Múzeumi igazgató. Budapest. Néprajzi Múzeum. VI. 18—20, IX. 24—X. 8. „Néprajzi adatgyűjtés Tihany községben.”
12. **Dr. Felföldy Lajos**, egyet. tanársegéd, Debrecen. Növénytan Intézet. VI. 15—VII. 15, VIII. 15—IX. 26. „Álföldi cytogeografiai munka kiértékelése.”
13. **Fillinger Irén**, gimn. tanár, Budapest, Szent Szív Társaság Philippineum. VII. 14—VIII. 3. „Algahatározás.”
14. **Gábel András**, Budapest. Államtud. Int. Táj- és Népkut. Oszt. VIII. 28—IX. 9. „Tihany szociológiai és néprajzi vizsgálata.”
15. **Dr. Gerendás Mihály**, egyet. m. tanár, vegyész, Budapest. Richter Gedeon vegyészeti gyár. VII. 15—VIII. 14. „Véralvadás vizsgálata.”
16. **Dr. Gergely János**, orvos, Budapest. Gyógyászati Intézet. VIII. 15—IX. 15. „Izomtonus, anyagcsere vizsgálatok.”
17. **Prof. dr. W. Goetsch**, Breslau. Állattani Intézet X. 19—X. 27. „A tihanyi félsziget és a Balatonkörnyék hangyái.”
18. **Dr. Hargitai Zoltán**, egyet. tanársegéd, Kolozsvár. Növényrendszertani Intézet. VIII. 15—IX. 1. „Mikroklímamérés-adatok kiértékelése.”
19. **Horváth Sándor**, Budapest. Államtud. Int. Táj- és Népkut. Oszt. III. 15—15. „Tihany szociológiai és néprajzi vizsgálata.”
20. **Dr. Huszák István**, egyet. m. tanár, Szeged. Idegklinika. VIII. 5—31. „Agylégzés vizsgálatok.”
21. **Dr. Iharos Alfonz**, premontrei tanár, Keszthely. Premontrei gimnázium. VI. 15—VII. 29. „Tardigrádák kutatása Tihany környékén.”

22. **Dr. Issekutz Béla**, egyetemi ny. r. tanár, Budapest. Gyógyszertani Intézet. VII. 15—VIII. 17. „Photosensibilizáló anyagok hatása a Paraméciumok légzésére.”
23. **Ifj. dr. Issekutz Béla**, egyet. m. tanár, orvos, Budapest. Gyógyszertani Intézet. VII. 1—31. „Helyi izgató gyógyszerek vizsgálata.”
24. **Dr. Jaczó Imre**, kísérletügyi asszisztens, Budapest. Halélettani és Szennyvíztiszt. Kísérlet. Intézet. V. 12—14, VII. 8—10, VII. 31—VIII. 5. „Ichthyológiai és parasitológiai vizsgálatok.”
25. **Dr. Jávorka Sándor**, múz. igazg., Budapest. Természettud. Múz. Növénytára. VIII. 16—22. „Növénygyűjtés vegyvizsgálat céljaira.”
26. **Kadocsa Franciska**, kísérletügyi gyak., Budapest. Meteorológiai Intézet. VII. 25—VIII. 8. „Napsugárzás mérés”
27. **Dr. Karoliny Lajos**, közkórh. főorvos, egyet. m. tanár, Gyula. Közkórház. VII. 1—VIII. 8. „A stilbenkészítmények szőrtelenítő és daganatkeltő hatása.”
28. **Karvaly Erzsébet**, kisegítő szakmunkaerő, Budapest, Meteorológiai Intézet. VIII. 8—22. „Napsugárzás mérés.”
29. **Dr. Kerese István**, biológus, Budapest, Richter Gedeon Vegyészeti Gyára R-T. VIII. 29—IX. 12. „A₂ vitamin vizsgálat halmájon.”
30. **Dr. Keve András**, kísérletügyi főadjunktus, Budapest. Madártani Intézet. IX. 2—16. „Madártani megfigyelések.”
31. **Dr. Krompecher István**, egyet. ny. rk. tanár, Kolozsvár. Szövet- és Fejlődéstani Intézet. VIII. 10—21. „Izületképzés-tanulmányok.”
32. **Dr. Laki Kálmán**, egyet. m. tanár, Szeged. Orvosi Vegyt. Int. VII. 12—VIII. 1. „Adenosintri-phosphatase-vizsgálatok.”
33. **Dr. Laki Kálmánné**, egyet. gyak., Szeged. Orvosi Vegyt. Int. VII. 12—VIII. 1. Dr. Laki Kálmán munkatársa.
34. **Dr. Mády Zoltán**, osztályvezető, Budapest. Államtud. Int. Táj- és Népkutató Oszt. II. 14—15, III. 15—15, VIII. 50—IX. I. „Tihany szociológiai és néprajzi vizsgálata.”
35. **Dr. Méhes Gyula**, egyet. ny. r. tanár, Kolozsvár. Gyógyszertani Intézet. VII. 10—VIII. 24. „Varangyosbeka szív mérgekötése.”
36. **Dr. Molnár Ilona**, egyet. tanársegéd, Budapest. Lélektani Intézet. VIII. 15—X. 3. „Késleltetett reakció és tanulás a fürge cseléknél.”
37. **Morvay Péter**, oszt. titkár, Budapest. Államtud. Int. Táj- és Népkutató Oszt. II. 14—15, III. 15—15. „Tihany, szociológiai és néprajzi vizsgálata.”
38. **Dr. Mommaerts Wilfried**, biológus, Leiden. I. 1—X. 1. „Protoplaszma szerkezetére vonatkozó vizsgálatok.”
39. **Dr. Móczár László**, egyet. adj. képz. int. tanár, Kolozsvár. Állatrendsz. Intézet. VII. 26—VIII. 9. „Hymenopterologia.”
40. **vitéz Nagy Barna**, egyet. gyak., Kolozsvár. Állatrendsz. Intézet. VIII. 15—VIII. 27. „Balatonkörnyék orthopterológiai viszonyai.”
41. **Németh Márta**, egyet. gyak., Budapest. Gyógyszertani Intézet. VIII. 2—22. Prof. dr. Issekutz Béla munkatársa.
42. **Dr. Ozorai Zoltán**, kísérletügyi adjunktus, Budapest, Meteorológiai Intézet. VIII. 8—22. „Napsugárzás mérés.”
43. **Patka Éva**, szig. vegyész, Budapest. I. Kémiai Intézet. VII. 15—VIII. 15. „Vizsgálatok az oxydiisohomogenolon.”
44. **Dr. Réthly Antal**, intézeti igazgató, Budapest. Meteorológiai Intézet. VIII. 11—16. „Meteorológiai felülvizsgálat.”
45. **Dr. Harkai Schiller Pál**, egyet. m. tanár, Budapest. Lélektani Intézet. VIII. 15—IX. 15. „Késleltetett reakció és tanulás a fürge cseléknél.”
46. **Dr. Schmeisser Katalin**, orvos, Budapest. Közegészségtani Intézet. VII. 2—28. „Vizbakteriológia; levéltetvek bakterium szimbiotáinak tenyésztése.”
47. **Prof. dr. O. H. Schindewolf**, Berlin. Reichsanstalt für Bodenforschung. XI. 5—17. „Törzsejlődéstani tanulmányok.”
48. **Dr. Steif Antal**, pszichológus, Budapest. Katonai Képességvizsgáló

- Intézet. IX. 3—5. IX. 11—15. „Rovarok irányítatlan mozgásainak kísérleti vizsgálata.“
49. **Steif Zsuzsa**, egyet. hallg., Budapest. IX. 4—14. Dr. Steif Antal munkatársa.
 50. **Dr. Straub F. Brunó**, egyet. m. tanár, Szeged. Orvosi Vegytani Intézet. VII. 15—VIII. 1. „Aktin módosulatok egyensúlya.“
 51. **Ifj. Szabados Antal**, állatorvos, Veresegyház. VIII. 30—IX. 19. „Elevenszülő halak embryonális fejlődése.“
 52. **Dr. Szabó Ernő**, Jézus-társasági áldozópap, gimn. tanár, Pécs. Pius gimnázium. X. 16—26. „A Szelidi tó nyári planktonja (begyűjtött anyag meghatározása).“
 53. **Dr. Tangl Harald**, egyet. m. tanár, kísérletügyi igazgató, Budapest. Állatélettani és Takarmányozási Kísérleti Intézet. VII. 24—VIII. 16. „Vitaminkutatás.“
 54. **Dr. Tálasi István**, int. titkár, Budapest. Államtud. Int. Táj- és Népkutató Oszt. II. 14—15, III. 15—15. „Tihany szociológiai és néprajzi vizsgálata.“
 55. **Dr. Thanhoffer Lajos**, orvos, Budapest. VIII. 3—25. „Embryokivonatok hatása a sebsarjadzásra.“
 56. **Dr. Törő Imre**, egyet. m. tanár, adjunktus, Debrecen, Anat. Biol. Int. VII. 1—VIII. 20. „Hidegvérűek májreticuloendotheljének vizsgálata.“
 57. **Dr. Udvardy Miklós**, kísérletügyi asszisztens, Budapest. Madártani Intézet VIII. 15—IX. 1, XII. 26—31. „Növényvédelmi szerek hatása madarakra; Balatoni megfigyelések; Madártani vizsgálatok.“
 58. **vitéz kibédi Varga Lajos dr.**, egyet. ny. r. tanár, Kolozsvár. Belklinika. VII. 7—VIII. „Bismutmérgezés tüneteinek tanulmányozása.“
 59. **Dr. Zih Sándor**, egyet. m. tanár, főorvos, Budapest. Szent Rókus Kózkórház, „Vízbakteriologia.“
 60. **Zörgő Benjamin**, hadnagy-pszichologus. Budapest. Katonai Képeségvizsgáló Intézet. IX. 1—20. „Állatpsychológiai kísérletek“.
-

AZ INTÉZETBEN TARTOTT TUDOMÁNYOS ELŐADÁSOK.

1. **Dr. Törő Imre**, egyet. m. tanár, Debrecen, 1943. júl. 14. „A retikuloendothel szerkezete és működése.”
2. **Dr. Straub Brunó**, egyet. m. tanár, Szeged. 1943. júl. 21. „A fermentációról.”
3. **Dr. Iharos Alfonz**, premontrei tanár, Keszthely. 1943. július 28. „A medveállatkákról (Tardigrada).”
4. **Dr. Issekutz Béla**, egyet. ny. r. tanár, Budapest. 1943. aug. 4. „Az immunitásról.”
5. **Dr. Thanhoffer Lajos**, orvos, Budapest. 1943. aug. 11. „A protozoák szerepe a trópusi betegségek előidézésében.”
6. **Dr. Méhes Gyula**, egyet. ny. r. tanár, Kolozsvár. 1943. aug. 18. „A cukorbetegség gyógyítása népies gyógyszerekkel.”
7. **Dr. Balogh János**, egyet. tanársegéd, Budapest, 1943. aug. 25. „A termelésbiológia problémái a bioszociológiában.”
8. **Dr. Mommaerts Wilfried**, biológus, Tihany. 1943. szept. 1. „Über die Anwendung der Elektronenmikroskopie in der Biologie.”
9. **Prof. Dr. Wilhelm Goetsch**, Breslau, 1943. okt. 25. „Forschungsfahrten von Kärnten nach dem Aegäischen-und Schwarzen Meer.”
10. **Prof. Dr. O. H. Schindewolf**, Berlin. 1943. nov. 15. „Palaeontologie und Abstammungslehre.”

*

Ezeket kívül augusztus 19-én megemlékezést tartottunk néhai dr. Entz Géza igazgatóról, arcképének felavatásával kapcsolatban a következő programmal:

Dr. Wolsky Sándor: „Megemlékezés Entz Gézáról.”

Dr. Sebestyén Olga: „Entz Géza és a magyar Balatonkutatás.”

AZ INTÉZETBEN KÉSZÜLT DOLGOZATOK KÖZÜL
1943. FOLYAMÁN MEGJELENT:

„A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái“ című kiadványunk XV. kötete a következő tartalommal:

A) Balatonra vonatkozó és limnológiai tárgyú dolgozatok.

	Oldal
<i>Entz, B.</i> : Adatok a magyarországi <i>Corophium curvispinum</i> G. O. Sars forma <i>devium</i> Wundsch alakjához és biológiájához. — Beiträge zur Kenntnis der Morphologie und Biologie des <i>Corophium curvispinum</i> G. O. Sars forma <i>devium</i> Wundsch.	3 (39)
<i>Felföldy, L.</i> : Vegetáció tanulmányok a tihanyi félsziget északi partvonalán. — Vegetationsstudien an der nördlichen Uferzone der Halbinsel Tihany.	42 (72)
<i>Hortobágyi, T.</i> : Adatok a Balaton boglári sestonjában, psammonjában és lasionjában élő moszatok ismeretéhez. — Beiträge zur Kenntnis der im Boglárer Seston, Psammon und Lasion lebenden Algen des Balaton-Sees ...	75 (122)
<i>Jaczó, I.</i> : Parazitologiai jegyzetek II. — Parasitologische Notizen II.	128 (130)
<i>Kender, J.</i> : A tatai Angol-park langyos forrásainak hidrobiológiai viszonyai. — Hydrobiologische Untersuchungen an Thermalquellen des englischen Parks von Tata (Totis)	132 (149)
<i>Keve, A.—Pátkai, I.—Vertse, A.</i> : Hauptmeldung der ornithologischen Balaton-Forschung im Jahre 1941. — Az 1941. évi madártani Balatonkutatás főjelentése.	153 (221)
<i>Kottász, J.</i> : A balatonfüzfői szennyvízbefolyás élővilágáról. — Über die Lebewesen des Abwassers von Balatonfüzfő.	212 (213)
<i>Kottász, J.</i> : Adatok a Balaton sestonjának quantitativ összetételéhez. — Beiträge zur	

	Oldal
Kenntnis der quantitativen Zusammensetzung des Sestons im Balaton.	215 (219)
<i>Lukács, K.</i> : A Balatonvidék földrajza kétszáz év előtt. Bél Mátyás „Notitia comitatum Veszprimiensis, Simighiensis et Szaladiensis” c. kéziratának fordítása és ismertetése.	220 (300)
<i>Sebestyén, O.</i> : A parti öv jelentősége a tó életében. — Significance of the littoral in the life of lakes.	301 (306)
<i>Soós, Á.</i> : Adatok a Balaton-környéke acalyptrás Muscida faunájának ismeretéhez. — Beiträge zur Kenntnis der acalypteren Musciden-Fauna in der Umgebung des Balaton-Sees.	309 (322)
<i>Surányi, P.</i> : Adatok a Balaton környékének aknázó rovarlárva-faunájához. — Beiträge zur Kenntnis der minierenden Insektenlarven des Balatongebietes.	324 (337)
<i>Szent-Ivány, J.</i> : Faunistische und oekologische Beobachtungen an den Lepidopteren der Halbinsel von Tihany. — Lepkefaunisztikai és oekológiai megfigyelések a Tihanyi félszigeten.	340 (356)
<i>Szélessy, V.</i> : Die Kolepteren-Fauna der Halbinsel Tihany. — A tihanyi félsziget bogárfaunája.	358 (397)
<i>Vitéz, I.</i> : Hygienische Untersuchungen des Wassers des Balaton und der Budapester Bäder. — A balatoni és budapesti fürdők vizének egészségügyi vizsgálata.	400 (402)

B)-Egyéb biológiai és kémiai tárgyú dolgozatok.

<i>Bruckner, V.—Bodnár, L.</i> : Synthese von Derivaten des 3-Methyl-7-Methoxy-Isochinolins. — 3-methyl-7-methoxy-isochinolin származékok synthesise.	404 (410)
<i>Dudich, E.</i> : Beobachtungen über die Wiederherstellung des Mosaikpanzers bei den Landaseln nach ihrer Häutung. — A szárazföldi ászkák mozaikpáncéljának újrakejlődése a vedlés után.	411 (419)
<i>Entz, G. †</i> : Néhány adat a Tintinnopsis campanula Ehrbg. ismeretéhez. — Einige Beiträge zur Kenntnis von Tintinnopsis campanula Ehrbg.	424 (429)
<i>Gerendás, M.</i> : Miozin membránok áteresztőképessége.	

	Oldal
sége. — Die Permeabilität von Myosin Membranen.	431 (433)
<i>Gorka, B.—Hesz, A.—Kokas, E.</i> : A munkavégzés hatása E-avitaminotikus patkányok heréjére. — Über histologische Veränderungen in Hoden E-avitaminotisch ernährter Ratten bei körperlicher Arbeit.	434 (439)
<i>Györffy, B.</i> : A paradicsom C-vitamin tartalmáról. — Ascorbic acid content of tomatoes.	441 (448)
<i>Györffy, B.</i> : Gének és enzymeek. — The interrelation of enzymes and genes. A review.	450 (461)
<i>Ivánovics, Gy.</i> : Vízoldékony sulfanilamid származékok. — Wasserlösliche Sulfanilamid-Derivate.	462 (464)
<i>Karoliny, L.</i> : További vizsgálatok a mellékvesék allergiás elváltozásaival kapcsolatban. — Weitere Untersuchungen über die Allergie der Nebennieren.	465 (467)
<i>Mommaerts, W. F. H. M.</i> : Über Thermokontraktion der Gelatine und über die Ursache des Gelschmelzens. — A zselatin termokontrakciójáról és a zselatinoldatok viszkozitásáról és gelifikációjáról.	498 (501)
<i>Mommearts, W. F. H. M.</i> : A chloroplastis szerkezetéről. — Über die Struktur der Chloroplasten.	468 (494)
<i>Szent-Ivány, J.</i> : Néhány szó a Kárpátmedence állatföldrajzi felosztásáról, különös tekintettel a fényiloncák (Pyralididae) elterjedésére. — Einige Worte über die zoogeographische Einteilung des Karpathenbeckens mit besonderer Rücksicht auf die Verbreitung der Zünsler (Pyralididae).	502 (509)
<i>Tangl, H.</i> : Balatonmelléki főzelékfajták C vitamintartalmának vizsgálata. — Untersuchungen über den Vitamin C-Gehalt einiger Gemüsearten aus dem Balatongebiet.	511 (514)
<i>Tóth, L.</i> : Embryologische Untersuchungen an Kalotermes flavicollis. — Embryologische Untersuchungen an Kalotermes flavicollis-on.	515 (524)
<i>Váczl, L.</i> : Redox-festékek hatása balatoni planktonszervezetek élettartamára. — Die Wirkung von Redoxfarbstoffe auf den Lebensdauer von Planktonorganismen aus dem Balatonsee.	528 (532)

KÜLÖNBÖZŐ SZAKFOLYÓIRATOKBAN MEGJELENTEK
MÉG AZ INTÉZETI TISZTVISELŐK ALÁBBI
DOLGOZATAI:

- Müller S.* (u. A. Horváth): Die Phenylhydrindenstruktur des Diisoeugenols und Diisohomogenols. Ber. Dtsch. Chem. Ges., 76. kötet. 855, 1943.
- (U. M. Bátori): Der Abbau der Bromderivate des Diisohomogenols. Ber. Dtsch. chem. Ges., 76. kötet, 1061. 1943.
- (U. Á. Richl): Über die Oxydationsprodukte des Metanotols. Ber. Dtsch. chem. Ges., 76. kötet, 1119. 1943.
- Wolsky S.*: Der Balkan und die ungarische Biologie. Donau-europa, 3., 501—509.
- A Balkán és a magyar biológia. Balkán-füzetek, 14., 12—20.
- Származástani elgondolások a keresztény bölcséletben és a mai élettudományban. Bölcséleti Közlemények, 9., 49—67.
- A fajok keletkezése és az átöröklés. A Művelődés Könyvtára. 3. kötet. („Az élet tudománya”, Szerk. Szent-Györgyi A.) 254—257. Budapest, Új Idők R. T. kiadása, 1943.
- (és Jaczó I.): Adatok a kecskerák (*Astacus leptodactylus* Eschh.) anyagcseréjének ismeretéhez. Állattani Közlem. 40., 238—242. 1943.
- Tóth L.*: Az endosymbiosis egy új kategóriája. Állattani Közlem. 40. kötet, 3—4. füzet, 188—193. 1943.
- Sebestyén O.*: Limnológiai problémák hazai vonatkozásban (A sekély tavak kérdéséhez). — The question of „shallow-lakes”. Állattani Közlem. 40. kötet, 172—176. 1943.
- Néhány szó balatoni állatok méreteiről. A remark on the size of the inhabitants of Lake Balaton. Állattani Közlem. 40. kötet, 176—177. 1943.
- Das Leben im Plattensee. Das schaffende Ungarn. 4. évf. 8. füzet, 10—11. 1943.
- Szent-Ivány J.*: Depressarien-Angaben (Lepidopt). aus der Sammlung des Ungarischen National-Museums. I. Fragm. Faun. Hung. 6. kötet, 1. füzet, 31—32.

- Contributo alla conoscenza della fauna macrolepidotterologica dei dintorni di Hodász (comitato Szatmár). *Fragm. Faun. Hung.* 6. kötet, 1. füzet, 22—24.
 - Depressarien-Angaben (Lepidopt.) aus der Sammlung des Ungarischen National-Museums II. *Fragm. Faun. Hung.* 6. kötet, 3. füzet, 98—101.
 - Die orientalische Lachtaube in der südlichen Bácska. *Fragm. Faun. Hung.* 6. kötet, 3. füzet, 112.
 - Über die Variabilität von *Tholera cespitis* F. (Lepidopt., Noctuidae) mit Beschreibung einer neuen Form aus Ungarn. *Ann. hist.-nat. Musei Nationalis Hung.* 36. kötet, 168—173.
 - Adatok a Mátra nyugati részének Macrolepidoptera-faunájához. *Annales hist.-nat. Musei Nationalis Hung.* 36. kötet, 174—178.
 - Avifaunistische Beobachtungen im nördlichen Teil des Komitats Borsod. *Fragm. Faun. Hung.* 6. kötet, 4. füzet, 141—151.
 - (és Soós Á.): Zusammenstellung der im Jahre 1942 für das Karpatenbecken neu nachgewiesenen Tierarten. *Fragm. Faun. Hung.* 6. kötet, 4. füzet, 158—160.
 - Győrffy B.*: A paprika és paradicsom C-vitamin tartalma. *Mezőgazdasági Kutatások.* 16. kötet, 180—185.
 - A növény élete. A Művelődés Könyvtára. 3. kötet, („Az élet tudománya“, szerk. Szent-Györgyi A.) 144—200. Budapest, Új Idők R. T. kiadása 1943.
 - Előszó Felföldy Lajos: „Növényyszociológia“-jához. 1943.
-

ÖSSZESÍTETT KIMUTATÁS

az intézet eddigi működéséről.

(1927 szeptember 5-től 1943. december 31-ig terjedő időre.)

I. Munkahelyek elfoglalása.

Az intézet megnyitásától kezdve 1943. december 31-ig — az állandó tisztviselőkön kívül — dolgozott az intézetben: 765 hazai és 160 külföldi, összesen 925 kutató.

A hazai kutatók megoszlása egyetemek, főiskolák, stb. szerint:

Budapesti Egyetem	334	Magyar Nemzeti Múzeum	57
Kolozsvári Egyetem	19	Közegészségügyi Intézet	10
Debreceni Egyetem	82	Egyéb Intézetek (kísér-	
Pécsi Egyetem	25	letűgy, kórházak, kö-	
Szegedi Egyetem	154	zépiskolák, stb.)	170
József Nádor Műszaki és			
Gazdaságtud. Egyetem	19		

A külföldi kutatók megoszlása országok szerint:

Németország	47	Szlovákia	1
Anglia	24	Észtország	2
Schweiz	15	Dánia	2
Hollandia	9	Litvánia	2
Olaszország	8*	Lengyelország (1939-ig)...	1
Belgium	7	Spanyolország	1
Amerikai Egyesült Államok	5	Svédország	1
Románia	5	Japán	1
Canada	1	India	1
Oroszország	1	Csehszlovákia (1939-ig)...	3
Ausztria (1938-ig)	22	Bulgária	1

Az összes kutatók megoszlása főbb tudományágak szerint:

Zoológia	276	Physiológia	232
Botanika	65	Pharmakológia	66
Bakteriológia	42	Genetika	16
Kémia	89	Egyéb	123

* 1938-tól 1942-ig tévedésből 2-vel több volt kimutatva.

II. Az intézet munkássága:

Az intézet kiadványában, „A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái”-ban megjelent:

1928—29. évi	II. kötetben*	25 szerző	37 cikke;	összes.	402 old.
1930.	„ III.	„ 37	„ 43	„ „	526 „
1931.	„ IV.	„ 46	„ 49	„ „	624 „
1932.	„ V.	„ 26	„ 31	„ „	239 „
1933.	„ VI.	„ 33	„ 41	„ „	328 „
1934.	„ VII.	„ 32	„ 40	„ „	336 „
1935—36.	„ VIII.	„ 28	„ 41	„ „	421 „
1937.	„ IX.	„ 4	„ 2	„ „	202 „
1938.	„ X.	„ 43	„ 46	„ „	474 „
1939.	„ XI.	„ 27	„ 21	„ „	389 „
1940.	„ XII.	„ 19	„ 17	„ „	401 „
1941.	„ XIII.	„ 36	„ 36	„ „	559 „
1942.	„ XIV.	„ 33	„ 29	„ „	469 „
1943.	„ XV.	„ 31	„ 30	„ „	532 „

Összesen: 420 szerz. 463 cikke; összes. 5902 old.

Más hazai, vagy külföldi folyóiratban megjelent még az intézet tisztviselőitől:

1928—29. évben	6 közlemény
1930.	17 „
1931.	30 „
1932.	33 „
1933.	14 „
1934.	35 „
1935.	31 „
1936.	18 „
1937.	31 „
1938.	17 „
1939.	30 „
1940.	10 „
1941.	16 „
1942.	20 „
1943.	24 „

Összesen: 332 közlemény

* Az I. kötet „Archivum Balatonicum” címen jelent meg a rév-fülöpi Hydrobiológiai Állomás kiadásában.

Az intézetben tartott tudományos előadások:

1928—29. évben	14 előadás
1930. „	11 „
1931. „	10 „
1932. „	9 „
1933. „	7 „
1934. „	7 „
1935. „	8 „
1936. „	5 „
1937. „	8 „
1938. „	7 „
1939. „	8 „
1940. „	8 „
1941. „	10 „
1942. „	9 „
1943. „	10 „

Összesen: 132 előadás

